

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Hälso- och sjukvårdens ledningsstöd	Version 2	Antal sidor 24
Dokumentägare Agne Nihlson Övertandläkare	Fastställare Anna-Carin Edström Bitr Hälso- och sjukvårdsdirektör	Giltig fr.o.m. 2020-08-24	Giltig t.o.m. 2022-01-14

Anvisningar Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling (S-tandvård)

Gäller för: Folktandvården Värmland, Privat tandvård

Innehållsförteckning

Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling S-tandvård	3
Begäran om förhandsbedömning - FHB	3
Förhandsbedömningens giltighetstid	3
Förhandsbedömningens innehåll	4
Faktura	4
Garanti.....	4
S1. Tandvårdsbehandling till följd av medfödd missbildning i käkområdet eller ansiktet, om inte missbildningen endast är av ringa omfattning	5
Personkrets	5
Vårdens omfattning.....	5
Kommentarer och förtydliganden	5
Förhandsbedömning	6
S2. Tandvårdsbehandling till följd av defekt som orsakats av sjukdom i käkområdet eller ansiktet	7
Personkrets	7
Vårdens omfattning.....	7
Kommentarer och förtydliganden	7
Förhandsbedömning	8
S3. Tandvårdsbehandling av tandskada som uppkommit vid epileptiskt anfall.....	9
Personkrets	9
Vårdens omfattning.....	9
Kommentarer och förtydliganden	9
Förhandsbedömning	9
S4. Tandvårdsbehandling på patienter som ska genomgå kirurgiskt ingrepp eller medicinsk behandling där fullständig infektionsfrihet är ett medicinskt krav	10
Personkrets	10
Vårdens omfattning.....	10
Kommentarer och förtydliganden	10
Förhandsbedömning	11
S5. Tandvårdsbehandling på patienter som på grund av sjukdom, medicinering eller allmänt nedsatt immunförsvar har fått förändringar i munslimhinnan	12
Personkrets	12
Vårdens omfattning.....	12
Kommentarer och förtydliganden	12
Förhandsbedömning	12

S6. Tandvård på patienter som genomgår utredning där det finns misstanke om ett odontologiskt samband med patientens grundsjukdom.....	13
Personkrets	13
Vårdens omfattning.....	13
Kommentarer och förtydliganden.....	13
Förhandsbedömning	13
S7. Tandvårdsbehandling på patienter som genomgår strålbehandling i öron-, näs-, mun-, eller halsregionen.....	14
Personkrets	14
Vårdens omfattning.....	14
Kommentarer och förtydliganden.....	14
Förhandsbedömning	14
S8. Utredning av långvariga och svåra smärtor i ansikts- eller käkregion, orofaciala smärtsyndrom ...	15
Personkrets	15
Vårdens omfattning.....	15
Kommentarer och förtydliganden.....	15
Förhandsbedömning	15
S9. Tandvård på patienter som utreds och behandlas för allvarlig sömnapné	16
Personkrets	16
Vårdens omfattning.....	16
Kommentarer och förtydliganden.....	16
Förhandsbedömning	16
S10. Behandling vid extrem tandvårdsrädsla	17
Personkrets	17
Vårdens omfattning.....	17
Kommentarer och förtydliganden.....	17
Förhandsbedömning	18
S11. Tandvårdsbehandling på patienter som får fyllningar utbytta på grund av avvikande reaktioner mot dentala material.....	19
Personkrets	19
Vårdens omfattning.....	19
Kommentarer och förtydliganden.....	19
Förhandsbedömning	20
S12. Tandvård till patienter som får fyllningar utbytta som ett led i medicinsk rehabilitering i samband med långvariga sjukdomssymtom	21
Personkrets	21
Vårdens omfattning.....	21
Kommentarer och förtydliganden.....	21
Förhandsbedömning	22
S15. Bättrehabilitering på grund av frätskador på tänder som orsakats av anorexia nervosa, bulimia nervosa eller gastroesofageal refluxsjukdom.....	23
Personkrets	23
Vårdens omfattning.....	23
Kommentarer och förtydliganden.....	23
Förhandsbedömning	23
Kontaktuppgifter	24

Tandvård som ett led i sjukdomsbehandling

S-tandvård

I S-tandvård ingår behandlingar där läkare remitterat patienten till tandvård för undersökningar, utredningar och eventuell nödvändig behandling innan, i samband med eller efter att olika medicinska åtgärder företas. Den odontologiska utredningen eller behandlingen är en väsentlig förutsättning för den medicinska behandlingen.

Den odontologiska verksamheten förutsätts ske under en *begränsad tid*, vilken innebär ett eller flera besök för att åtgärda det som efterfrågas i remissen under högst ett år.

Kriteriet under en begränsad tid innebär, att för sjukdomstillstånd som är av kronisk karaktär skall patienten efter en inledande period av diagnostik och lämplig terapi ur ersättningssynpunkt hänvisas till det statliga tandvårdsstödet avgiftssystem. I tandvårdsförordningen (1998:1338) anges vilken tandvård som är ett led i en sjukdomsbehandling under en begränsad tid.

Patientens fria val av vårdgivare kan begränsas av att det krävs specialistkunskap eller särskild träning för att regionen ska ersätta vissa utredningar och behandlingar.

Patienten betalar vårdgivaren för ett tandvårdsbesök med samma patientavgift som för ett besök inom öppen hälso- och sjukvård, oavsett om debiterbar tandvård utförts vid besöket eller ej. Avgiften räknas in i sjukvårdens högkostnadsskydd.

Besöket ska registreras av vårdgivaren i FRISK samma dag.

Observera att personer från och med 85-årsdagen inte betalar någon patientavgift.

Region Värmland ersätter vårdgivaren för utförd tandvård enligt beslutad S-taxa, med avdrag för patientavgiften.

Det finns begränsningar i vilken tandvård som omfattas av tandvårdsstödet.

I de följande avsnitten S1 – S12 och S15 framgår vilken tandvård som avses.

Begäran om förhandsbedömning - FHB

All behandling skall bedömas i förväg av Region Värmland. Bedömning i efterhand kan accepteras i brådskande fall. Enstaka undantag i form av förenklad förhandsbedömning finns när det gäller vård utförd inom Medicinsk Tandvård vid CSK.

Kopia av läkarremissen ska insändas med förhandsbedömningen. Remissen anger vanligtvis diagnostiserad allmänsjukdom som grund för utredning och/eller behandling.

Eventuell förnyad eller kompletterande undersökning ersätts inte av Region Värmland i de fall där anledningen till undersökningen gäller samma frågeställning och terapi som tidigare.

Förhandsbedömningens giltighetstid

Ett beslut om beviljad ersättning för behandling gäller i upp till 12 månader. Undantag finns då det gäller ortodonti/käkkirurgi som ofta kräver längre behandlingstider.

Gäller FHB bastandvård eller protetisk rehabilitering skall behandlingen vara avslutad inom 12 månader efter beslutsdatum om inte Region Värmland meddelats motiverad fördröjning och godkänt längre behandlingstid.

Det finns normalt inte någon möjlighet att överklaga regionens beslut om tandvård till avgifter enligt hälso- och sjukvårdens avgiftssystem (se Prop. 2011/12:7 sid. 64–65).

Däremot går det att ompröva ett ärende om nya uppgifter tillkommit.

Förhandsbedömningens innehåll

Begäran om Förhandsbedömning ska innehålla relevanta uppgifter om:

- Personuppgifter och S-grupp
- Kopia av mottagen remiss, journal eller liknande
- Allmän och lokal anamnes
- Allmänt och lokalt status
- Röntgen, relevanta för planerad terapi
- Studiemodeller vid större protetisk behandling
- Fullständig terapiplan med kostnadsförslag (planerade åtgärder)
- Alternativ terapi
- Egenvård
- Vårdplan (långsiktig)
- Prognosbedömning

Vid behov av komplettering med dokumentation meddelas detta. Komplettering skall ha inkommit inom 6 månader. Därefter avstyrks insänd Begäran om förhandsbedömning.

Se även information om förhandsbedömning under respektive grupp S1-S15.

Faktura

Faktura för utförd förhandsprövad och godkänd vård skickas till Tandvård för särskilda grupper, Region Värmland.

Kopia på tandteknisk faktura ska alltid bifogas tandvårdsfaktura till Region Värmland.

Observera att vid varje besök, oavsett om debiteringsbar behandling utförts eller ej, ska hälso- och sjukvårdsavgift debiteras patienten. Avgiften dras ifrån kostnaden för utförd behandling och redovisas på faktura som delbetalning, patientavgift eller lokal åtgärd 0126.

Patienter i sluten vård (inneliggande) betalar ingen patientavgift.

Garanti

Vårdgivaren ska lämna garanti för utförd vård enligt följande:

Fyllningsterapi 1 år

Avtagbar protetik 1 år

Fast protetik 3 år

Implantat 5 år

Garantiåtagande innebär att fyllning eller konstruktion skall fungera under garantiperioden och att ersättning inte lämnas för omgöring inom ovan nämnda tidsgränser.

En vårdgivare kan inte fransäga sig från garanti när man debiterar en permanent fyllning i 700-serien eller vid protetik. Garanti gäller även om orsaken är "biologisk", som exempelvis karies eller infektion. Datum för om garanti gäller är det datum då skadan eller felet har upptäckts/anmälts av patient, vårdpersonal eller anhörig.

Om extraktion av behandlad tand blir nödvändig inom garantitiden för krona, permanent fyllning eller tand som är stöd/fäste för partiell protes utgår ingen ersättning.

Undantag kan göras i särskilda fall om skriftlig motivering insänds och godkänns.

S1. Tandvårdsbehandling till följd av medfödd missbildning i käkområdet eller ansiktet, om inte missbildningen endast är av ringa omfattning

Personkrets

Personer med medfödda missbildningar i käkområdet och ansiktet. Graden av missbildning är avgörande för om ersättning ska lämnas. Missbildningen ska ge betydande funktionella och/eller estetiska konsekvenser för den enskilde.

Till medfödda missbildningar räknas till exempel:

- Läpp- käk- och gomdefekter
- Käkanomalier
- Hemifacial atrofi
- Unilateral hyperplasi av mandibelkondyl
- Tandanomalier
- Aplasier, multipla som medfört tandlucka
- Omfattande fluoros
- Amelogenesis imperfecta
- Dentinogenesis imperfecta
- Hereditär hypofosfatemi
- Tandanomalier vid dysostosis cleidocranialis

Anomalier som är begränsade till felställda tänder eller onormalt sammanbitningsläge och missbildningar av ringa omfattning, exempelvis emaljhypoplasier på enstaka tänder omfattas inte av tandvårdsstödet.

Vårdens omfattning

Vården ska utföras vid klinik för specialisttandvård eller av tandläkare med specialistkompetens. I undantagsfall kan vård utföras av allmäntandläkare efter anvisning av specialisttandläkare.

Bettrehabiliteringen ska syfta till att uppnå godtagbar funktion och/eller estetik. Endast vård som avser behandling av missbildningen ersätts. Ersättning lämnas även för utredning och undersökning av specialist inför behandlingen.

Regelbundna revisionsundersökningar och förebyggande vård under eller efter genomgången behandling av missbildningen ersätts inte.

Kommentarer och förtydliganden

Behandlingsbehov orsakat av orala sjukdomar såsom karies, parodontit, periimplantit eller dess följsjukdomar omfattas inte.

Behandlingsbehov av bettavvikelse som inte beror på missbildning eller behandling då bettavvikelse av ringa omfattning accentuerats av exempelvis tandförluster, ersätts inte inom ramen för tandvårdsstödet.

Lagning, ändring eller utbyte av protetiskt arbete efter vårdgivarens garantitid kan ersättas av det särskilda tandvårdsstödet om behandlingen tidigare ersatts inom ramen för tandvårdsstödet. Skadan ska då inte uppkommit pga. tandsjukdom, såsom till exempel karies, parodontit eller periimplantit. Om konstruktionen då måste göras mer omfattande av annat skäl än missbildningen, ersätts den tillkommande delen genom det statliga tandvårdsstödet ersättningsregler som hanteras av Försäkringskassan.

Garantiåtaganden för tidigare utförd tandvård under 9 § (före 1999, SFS 1973:638) har inte övertagits av nuvarande särskilda tandvårdsstöd.

Om behandling på grund av medfödd missbildning av icke ringa omfattning hos barn/unga vuxna påbörjats, men inte avslutats inom ramen för den organiserade barn- och ungdomsvården/unga vuxna, kan den avslutande behandlingen inte debiteras detta stöd utan finansieras av förlängd tandvård för barn- och unga vuxna.

Barn, unga vuxna och vårdnadshavare måste göras uppmärksamma på att om de skjuter upp indicerad behandling så är vården inte alltid kostnadsfri för patienten.

Behandlingar som resulterar i en fullständig rehabilitering med fast protetik efter ortognatkirurgisk, käkkirurgisk eller plastikkirurgisk behandling medför att patienten framgent anses fullständigt rehabiliterad och därmed ej längre kan erhålla behandling inom ramen för detta stöd. Endast om synnerliga skäl föreligger kan en ny bedömningsansökan tas upp för prövning (ex. om ursprunglig diagnos återuppstår, materialfel eller frakturer av protetisk konstruktion).

Beträffande aplasi/agenesi är kravet att mer än två tänder i en kvadrant eller mer än tre tänder i en käke saknas och har medfört tandlucka, för att ersättning ska lämnas. Ersättning kan dock lämnas vid aplasi av enstaka tand i incisiv- och hörntandsområdet, som medfört tandlucka, liksom för behandling av tandluckor pga retinerade tänder i samma område.

Ortodontisk behandling för att skapa eller vidga tandlucka vid aplasi ingår inte.

Förhandsbedömning

Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra vården. Vid implantatbehandling kan den kirurgiska vården ingå i den begäran om förhandsbedömning som den vårdgivare som ska utföra den protetiska delen av behandlingen sänder in.

Begäran om förhandsbedömning ska förutom vad som anges innehålla uppgifter om allmänt status, odontologiskt status med röntgenbilder, dokumentation om missbildningen (till exempel: kefalometrisk analys, exteriör profilvinkel, foto, studiemodeller) och aktuell vårdplan och prognosbedömning.

Begäran om förhandsbedömning för omgörning av tidigare vård skall dessutom innehålla uppgifter om när och var vården utfördes, hur ny skada uppkommit, eventuellt medicinskt underlag och uppgift om tidigare förhandsbedömning.

S2. Tandvårdsbehandling till följd av defekt som orsakats av sjukdom i käkområdet eller ansiktet

Personkrets

Patienter med defekt i ansikts- eller käkregion på grund av sjukdom.

Följande sjukdomar kan leda till sådana defekter som avses:

- osteoradionekros
- läkemedelsinducerad osteonekros
- akromegali
- osteomyelit
- tumörer eller tumörliknande förändringar
- reumatoid artrit och psoriasisartrit
- inflammatoriska processer – artrit

Vårdens omfattning

Utredning och behandling skall utföras av en av tandläkare med specialistkompetens. Behandling kan i undantagsfall utföras av allmäntandläkare efter hänvisning från specialisttandläkare.

Behandlingen ska syfta till att återställa godtagbar funktion och/eller estetik. Regelbundna revisionsundersökningar och förebyggande vård efter genomgången behandling av defekten ersätts inte.

Såväl behandling av defekten som utförande av den tandvård som krävs på grund av defekten kan omfattas av tandvårdsstödet ersättningsregler.

Vid reumatoid artrit ska defekten ha orsakat en icke ringa bettöppning eller att bettet på annat sätt deformerats.

Efter läkarremiss kan förebyggande behandling i form av bettskena ersätts vid aktiv RA med röntgenologiska förändringar i käkleden.

I övrigt lämnas ingen ersättning för tandvård som syftar till att förebygga att defekt uppstår eller till att behandla en pågående sjukdomsprocess som kan medföra en defekt.

Kommentarer och förtydliganden

Defekt innebär en permanent bestående avvikelse i struktur eller funktion, som kan avhjälpas med dental rekonstruktion eller dental rehabilitering. Defekten ska vara permanent och bedömd att inte förändras över tid.

Endast utredningskostnad och sådan tandvård som har direkt samband med defekten ersätts av regionen och gäller fysisk defekt av ej ringa omfattning.

Ersättning lämnas inte för tandvård för att förebygga defekt.

Åtgärdande av defekt som uppkommit genom olycksfall, tandvård som följd av olycksfall, trauma, parodontal bennedbrytning och tandresorptionen ingår ej.

Behandlingsbehov orsakat av orala sjukdomar såsom karies, parodontit eller periimplantit eller dess följsjukdomar omfattas inte.

Epiteser, som inte omfattar defekt i munhålan, omfattas inte av tandvårdsstödet ersättningsregler.

Lagning, ändring eller utbyte av protetiskt arbete efter vårdgivarens garantitid kan ersätts av det särskilda tandvårdsstödet om behandlingen tidigare ersatts inom ramen för tandvårdsstödet. Ny skada ska då inte uppkommit pga. tandsjukdom eller periimplantit.

Om konstruktionen måste göras mer omfattande av annat skäl än missbildningen, ersätts den

tillkommande delen genom det statliga tandvårdsstödet ersättningsregler som hanteras av Försäkringskassan.

Garantiåtaganden för tidigare utförd tandvård under 9 § (före 1999, SFS 1973:638) har inte övertagits av tandvårdsstödet idag.

Förhandsbedömning

Vården ska alltid förhandsbedömmas. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra vården, med hänvisning till bifogat specialistutlåtande. I fall med implantatbehandling kan den kirurgiska vården ingå i den begäran om förhandsbedömning, som den behandlare som ska utföra den protetiska delen av behandlingen sänder in.

Begäran om förhandsbedömning ska innehålla uppgifter om allmänt status, odontologiskt status med röntgenbilder, dokumentation om defekten (foto, studiemodeller etc.) och aktuell vårdplan.

Begäran om förhandsbedömning vid omgörning ska innehålla kopior av tidigare förhandsprövningar och beslut.

För omgörning och lagning av obturator för täckande av defekt, liksom gomlyftare vid svalgparens, lämnas ersättning.

S3.Tandvårdsbehandling av tandskada som uppkommit vid epileptiskt anfall

Personkrets

Personer med epilepsi och som skadat tänder vid epileptiskt anfall.

Vårdens omfattning

Behandling av tandskador som uppkommit vid trauma eller på grund av kraftiga sammanbitningar under epileptiskt anfall. Behandlingen ska återställa tänder och bett till det tillstånd som förelåg innan anfallet. Tandskydd som utförs i förebyggande syfte kan ingå.

Kommentarer och förtydliganden

Epilepsi ska vara styrkt med läkarintyg eller sjukvårdens journalanteckning. Det ska göras troligt att skadan uppkommit vid ett epileptiskt anfall. Patienten måste därför söka hjälp hos tandläkare inom rimlig tid efter anfallet för att en bedömning av vad som sannolikt orsakats vid det epileptiska anfallet ska vara möjlig att göra.

Behandling på grund av orala sjukdomar såsom karies eller parodontit eller dess följsjukdomar omfattas inte.

Lagning, ändring eller utbyte av protetiskt arbete efter garantitiden ersätts ej, såvida det inte rör sig om material- eller konstruktionsfel. Vårdgivarens garanti gäller.

Tandskydd som utförs för att förebygga tandskador vid frekventa epileptiska anfall eller terapistresistent epilepsi ersätts.

Annan undersökningskostnad och övrig tandvårdsbehandling som inte kan relateras till epileptiskt anfall, till exempel: förändringar i tandköttet som beror på medicinering mot epilepsi, ersätt ej inom S3.

Förhandsbedömning

Vården ska alltid förhandsbedömmas. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra vården. Läkarintyg som styrker att patienten har epilepsi ska bifogas begäran om förhandsbedömningen. Dokumentation av händelseförlopp, trauma mot tänder/käkar, skall alltid bifogas.

S4. Tandvårdsbehandling på patienter som ska genomgå kirurgiskt ingrepp eller medicinsk behandling där fullständig infektionsfrihet är ett medicinskt krav

Personkrets

Patienter som ska genomgå kirurgiskt ingrepp eller medicinsk behandling där *fullständig infektionsfrihet* är ett medicinskt krav.

Här avses patienter som till exempel ska:

- genomgå hjärt-kärlkirurgi
- genomgå transplantationskirurgi och ska hållas infektionsfria under väntetiden
- genomgå cytostatikabehandling med höga doser
- behandlas för malign blodsjukdom
- behandlas med bisfosfonater eller denosumab i hög dos

En förutsättning för att ersättning ska lämnas är att en läkare remitterat patienten till tandvården för utredning och behandling.

Vårdens omfattning

Utredningen bör genomföras av specialisttandläkare, verksam inom orofacialmedicin eller käkkirurgi.

Behandling skall syfta till att avlägsna infektioner i munhålan så att dessa inte riskerar att försämra resultatet av den medicinska behandlingen. Den kan också syfta till att minska risken för komplikationer i munhålan till följd av den medicinska behandlingen.

Ersättning lämnas för utredning och undersökning av tänder och käkar för att klargöra om infektiösa tillstånd föreligger.

Efter utredning kan behandlingen utföras av patientens ordinarie tandläkare med ursprunglig fokalutredning som underlag för förhandsbedömning.

Ersättning lämnas för den infektionsbehandling som är nödvändig i förhållande till det medicinska ingreppet och den medicinska situationen.

Remissvar skall utfärdas till remitterande läkare där ansvarig tandläkare för infektionssaneringen försäkrar att patienten är sanerad från orala infektioner och inflammationer.

Kommentarer och förtydliganden

Infektionssanering ersätts endast *inför* kirurgiska ingrepp eller onkologisk behandling, inte under eller efter medicinsk behandling. Tandvård som utförs efter operationen/medicinsk behandlingen ersätts genom det statliga tandvårdsstödet, TLVs regelverk.

Ersättning kan lämnas för temporär avtagbar protetisk terapi vid extraktioner i framtandsområdet eller vid avsevärd försämrad tuggförmåga efter nödvändiga extraktioner.

Ersättning lämnas inte för permanenta protetiska åtgärder.

Fokalutredning/sanering av munhålan är oftast mycket angelägen och nödvändig. Vid medicinsk behandling med högdoscytostatika för hämatologiska malignitet är risken för grav neutropeni avgörande för om infektionssanering ingår.

Detsamma gäller även behandling med höga doser cytostatika av andra maligna sjukdomar.

Vid annan cancerbehandling kan samsjuklighet med andra diagnoser medföra ökat behov av tandsanering inför den medicinska behandlingen.

Inför hjärt- och kärlkirurgi åtgärdas infektioner i käkar och större kariesskador som kan förväntas ge pulpit under vårdtiden.

Inför transplantationskirurgi kan undersökning och behandling initialt göras för att patienten skall bli uppsatt på lista för transplantation. Behandling kan förutom infektionssanering innehålla permanent fyllningsterapi. Om det senare diagnosticeras medicinska hinder för transplantation avförs patienten från tandvårdsstödet.

När väntetiden för transplantationen beräknas vara lång innebär det att ersättning lämnas för regelbundna undersökningar och förebyggande tandvård efter den initiala saneringen så att patienten hålls infektionsfri under väntetiden. Under väntetiden nyttillkomna tandsjukdomar, exempelvis mindre kariesskador, ersätts vanligtvis enligt allmänna tandvårdsförsäkringen.

Inför behandling med intravenöst skelettstärkande läkemedel med beskriven ökad risk för käkbensnekros, till exempel bisfosfonat eller denosumab *i hög årsdos*, lämnas ersättning: vid cancerbehandling med cytostatika vid osteoporosindikation när aggraverande faktorer finns, till exempel dåligt reglerad diabetes trots adekvat behandling, vid aktiv tumörsjukdom eller höga doser systemisk cortisonbehandling.

Förhandsbedömning

Vården ska alltid förhandsbedömmas. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra vården.

Till förhandsbedömningen ska bifogas remiss från läkare som begärt utredningen och infektionssaneringen samt vårdplan från tandläkare vid klinik för Medicinsk tandvård eller käkkirurgi.

Om väntetid i transplantations kö överstiger 1 år, skall årlig FHB insändas med terapiplan för kommande året. Ersättning lämnas för undersökning inklusive nödvändiga röntgenbilder samt planerad profylax under kommande 12 månader.

Vid Region Värmlands granskning av förhandsbedömningen kontrolleras att patienten inte är avförd från aktiv transplantations kö.

Ett förenklat snabbspår för förhandsbedömning gäller vid kliniken för Medicinsk tandvård, CSK, vid sjukdomar där snabb bedömning och utredning krävs av medicinska skäl.

S5. Tandvårdsbehandling på patienter som på grund av sjukdom, medicinering eller allmänt nedsatt immunförsvar har fått förändringar i munslemhinnan

Personkrets

Patienter som på grund av sjukdom, medicinering eller allmänt nedsatt immunförsvar har fått förändringar i munslemhinnan. Här avses sjukdomar och behandlingar som kan ge förändringar i munslemhinnan såsom till exempel:

- allvarliga blodsjukdomar
- immunologiska sjukdomar
- symptomgivande HIV-infektion
- behandling av tumörer med cytostatika i aggressiv form

En förutsättning för att ersättning skall lämnas för patientens behandling, som på grund av allmänsjukdom, medicinering eller allmänt nedsatt immunförsvar har fått förändringar i munslemhinnan, är att en läkare remitterat patienten till tandvården för utredning och eventuell behandling oral slemhinna.

Vårdens omfattning

Patienter som remitterats från sjukvården till tandvården för behandling av munslemhinneförändringar ska få behandling av förändringarna.

Behandling kan även ske inom ramen för käkkirurgisk sjukvård (grava fall) och inom allmänna tandvårdsförsäkringens ramverk för till exempel kontroller och hygienåtgärder vid lindriga slemhinneförändringar.

Kommentarer och förtydliganden

Utredning/undersökning och behandling bör genomföras av specialisttandläkare verksam inom orofacialmedicin eller käkkirurgi eller av tandläkare med likvärdig specialkompetens.

Annan tandvård ingår inte. Parodontitprofylax ingår inte.

Förhandsbedömning

Vården ska alltid förhandsbedömmas. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra vården. Till förhandsbedömningen ska bifogas remiss från läkare som begärt utredningen/behandlingen samt Medicinsk tandvårds- eller käkkirurgins vårdplan samt om möjligt foto av affekterad slemhinna.

Bedömning i efterhand accepteras i brådskande fall.

S6. Tandvård på patienter som genomgår utredning där det finns misstanke om ett odontologiskt samband med patientens grundsjukdom

Personkrets

Patienter som remitterats från läkare och där det framgår att läkaren misstänker att ett tillstånd i tänder eller munhåla påverkar sjukdomsförloppet.

Vårdens omfattning

Patienter med allmänsjukdom som utreds eller behandlas av läkare och där läkare remitterar till tandvården för att utreda eventuell förekomst av infektioner i tänder och/eller munhåla ska få tandvårdens utredning inom ramen för tandvårdsstödet.

Endast undersökning/utredning ingår.

Den tandvård som behöver utföras efter att initial utredning är klar, betalas enligt reglerna för det statliga tandvårdsstödet.

Kommentarer och förtydliganden

Det gäller här patienter med misstanke om att ett odontologiskt tillstånd påverkar grundsjukdomen. Med grundsjukdom avses allmänsjukdom.

Frågeställning som oftast ska besvaras är om det finns orala tillstånd som med stor sannolikhet kan påverka allmänsjukdomen.

Utredning och diagnostik bör genomföras av specialisttandläkare verksam inom orofacialmedicin eller käkkirurgi för att omfattas av tandvårdsstödet.

Eventuell tandvård som måste utföras med utredningen/undersökningen som grund ersätts ej inom ramen för tandvårdsstödet.

Vid konsultation/utredning av patient som behandlas i sluten sjukvård (inneliggande vid infektionsmedicinklinik eller IVA) ingår viss begränsad akut tandvård.

Förhandsbedömning

Utredningen ska alltid förhandsbedömmas.

För patienter inlagda i sluten sjukvård kan förenklat förhandsbedömningsförfarande tillämpas.

Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra utredningen.

Diagnostiserad allmänsjukdom med frågeställning skall finnas på läkarremissen.

Till begäran om förhandsbedömningen ska bifogas kopia på läkarremissen.

S7. Tandvårdsbehandling på patienter som genomgår strålbehandling i öron-, näs-, mun-, eller halsregionen

Personkrets

Patienter som ska genomgå och genomgår strålbehandling mot öron-, näs-, mun-, eller halsregionen och där fullständig infektionsfrihet är ett medicinskt krav.

Vårdens omfattning

Hälso- och sjukvårdens avgiftssystem gäller infektionssanering och behandling av munslemhinna. Behandling avser utredning och infektionssanering inför strålbehandlingen och stödbehandling under och efter strålbehandling

Kommentarer och förtydliganden

En förutsättning för att ersättning ska lämnas är att sjukvården remitterat patienten till tandvården för utredning och behandling inför och/eller under strålbehandlingen.

Utredningen ska genomföras av tandläkare verksam inom orofacialmedicin (Medicinsk tandvård) eller käkkirurgi.

Inför strålbehandlingen åtgärdas infektioner i käkar och tandfäste samt större kariesskador som kan ge pulpit.

Remissvar skall utfärdas till remitterande läkare där ansvarig behandlande tandläkare försäkrar att patienten är sanerad från orala infektioner

Ersättning lämnas för:

Utredning och undersökning av tänder och käkar för att klargöra om infektiösa tillstånd föreligger. Den infektionssanering som är nödvändig, i förhållande till den medicinska behandlingen och den medicinska situationen, före strålbehandlingens start.

Förebyggande vård inklusive behandling med gelskenor.

Munhälsovård som är nödvändig under den medicinska behandlingen och efter i upp till 6 månader efter strålbehandlingen.

Temporära långtidsprovisoriska fyllningar

Ersättning kan lämnas för temporär avtagbar protetisk ersättning vid extraktioner i framtandsområdet efter genomförda nödvändiga extraktioner.

Ersättning lämnas inte för permanenta protetiska ersättningar.

Om muntorrhet uppstår som effekt av strålbehandlingen utgår Särskilt Tandvårdsbidrag, STB, genom det statliga tandvårdsstödet ersättningsregler (SFS 2011:1184).

Förhandsbedömning

Vården ska alltid förhandsbedömmas. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra vården. Till förhandsbedömningen ska bifogas remiss från läkare som begärt utredning, infektionssanering och munhälsovård.

När allmäntandläkare begär förhandsbedömning av behandling ska även vårdplan utarbetad av medicinsk tandvård/käkkirurgi bifogas.

S8. Utredning av långvariga och svåra smärtor i ansikts- eller käkregion, orofaciala smärtsyndrom

Personkrets

Patienter med långvariga, svåra smärtor i ansikts- och käkregionen som inte är diagnostiserade och som inte är att hänföra till enstaka tand eller tandgrupp.

Vårdens omfattning

Odontologisk utredning av smärtorna för fastställande av diagnos. Tandvårdsstödet kan omfatta bettfysiologisk utredning, i vissa fall bettskena och övriga bettfysiologiska moment, som ingår i utredningen.

Viss diagnostik, smärtutredning och behandling hanteras primärt inom käkkirurgisk verksamhet som sjukvård (SFS 2011:1183 §2).

Kommentarer och förtydliganden

En förutsättning för att bestämmelserna om vårdavgift inom öppen hälso- och sjukvård skall gälla är att patienten utreds för sina smärtor på smärtklinik, neurologklinik, av medicinsk smärtspecialist eller i vissa fall öron-, näs och halsläkare. Utredning sker med medverkan av såväl medicinsk- som tandvårdspersonal. Utredning efter remisser från tandläkare, allmänläkare, psykolog eller annan legitimerad personal berättigar inte till regionens tandvårdsstöd.

Undersökning och utredning syftar till att fastställa diagnos.

Avser remissen behandling av långvariga smärtor när diagnos är ställd ersätts vård enligt allmänna tandvårdsförsäkringens regelverk.

Utredningen bör utföras av specialist i bettfysiologi men kan i särskilda fall utföras inom allmäntandvården efter anvisning från specialist.

Bettskena och bettfysiologiska behandlingsmoment kan ingå om det är nödvändigt för utredning, men inte då det avser behandling av smärtan.

Utredning efter remiss för och utlåtande om malocclusion inför tandbehandling, behandling av tandslitage, bruxism, käkledsknäppning mm ersätts inte.

Behandling för smärtor på grund av allmän stress, muskelspänning, bruxism, tinnitus, whiplashskada, migrän eller käkledsknäppningar ersätts inte. Ej heller utredning och diagnostik vid akut oklar smärta.

Protetisk behandling eller annan tandvård ersätts inte.

Utredning vid recidiv av utredd smärtproblematik ersätts inte.

Omgörning av bettskenor eller kontroller efter slutförd utredning ersätts inte.

Förhandsbedömning

Utredningen ska alltid förhandsbedömmas och utredning skall slutföras inom 1 år från beslutsdatum. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra vården.

Förhandsbedömningen skall innehålla kopia på läkarremiss där det framgår att patienten utreds för oklara och långvariga och svåra smärtor i ansikts- och käkregionen då diagnos och etiologi är oklar.

S9. Tandvård på patienter som utreds och behandlas för allvarlig sömnapné

Personkrets

Personer som har ofrivilliga andningsuppehåll under sömn (obstruktivt sömnapné syndrom) i sådan omfattning att allmäntillståndet påverkas.

Vårdens omfattning

Vården omfattar endast utförandet av apnéskena.

Utförs förändringar av ocklusionsrelieferna efter att apnéskena är utlämnad, skall ny ocklusionsrelief anpassas till apnéskenan.

Kommentarer och förtydliganden

Utredning och behandlingsplanering ska ha genomförts av läkare med specialitet i lungmedicin eller öron-, näs- och halssjukdomar och där patienten remitterats till tandvården för utförande av apnéskena.

Ordinarie vårdgivare skall före utförande av apnéskena ha kontaktats och intygat att behandlingsbehov som påverkar ocklusionsrelieferna inte föreligger. Patient ska vara undersökt hos ordinarie tandläkare de senaste 6 månaderna och vid behov sanerad. Vid behov av protetisk rehabilitering ska denna vara klar innan skena utförs.

Arvodet för apnéskenan inbegriper, undersökning, utförande och uppföljning av behandlingen samt remissvar till remittenten och moms för det tandtekniska arbetet.

Vårdgivare ansvarar för omgörning vid apné-skena som inte har acceptabel funktion upp till 1 år. Under första året efter utlämnandet av apnéskenan utgår ingen ersättning via Tandvårdsstödet för justering, omgörning eller förändring av funktionsläge. Ersättning lämnas därefter för justering av apnéskena om detta är medicinskt motiverat.

Ersättning lämnas för framställning av ny apnéskena när det är medicinskt motiverat.

Kontroller av apnéskenan som ska ske vid normala revisionsundersökningar ersätts inte inom ramen för tandvårdsstödet.

Apnéskenan som framställs för snarkning utan att allvarligt sömnapné syndrom föreligger ersätts inte inom ramen för tandvårdsstödet.

Förhandsbedömning

Vården ska alltid förhandsbedömmas. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra vården. Till begäran om förhandsbedömning ska kopia på sjukvårdens utredning (sömnregistrering) och remiss till tandvården som dokumenterar ODI, AHI samt om möjligt ESS, bifogas.

Om kardiovaskulär sjuklighet, diabetes typ II eller verifierad metabol sjukdom föreligger, skall det framgå av dokumentationen.

Vid omgörning av skena behöver inte alltid ny sömnregistrering utföras, men skena måste även då förhandsprövas och värden för den ursprungliga sömnregistreringen redovisas (kopia) i prövningen.

S10. Behandling vid extrem tandvårdsrädsla

Personkrets

Till patienter med extrem tandvårdsrädsla räknas de

- som trots ett stort objektivet och subjektivt behandlingsbehov under ett stort antal år avhållit sig från tandvård bortsett från akuta ingrepp och
- som vid utredning hos både tandläkare och legitimerad psykolog, psykoterapeut eller legitimerad psykiater bedömts lida av extrem tandvårdsrädsla.

Båda kriterierna skall vara uppfyllda för att hälso- och sjukvårdens avgiftssystem skall tillämpas (SFS 1998:1338).

Vårdens omfattning

Ersättning lämnas dels för behandling av psykolog eller psykoterapeut som avser att bota tandvårdsfobin dels för den bastandvård som utförs under fobibehandlingen.

Den tandvård som därefter utförs, ersätts enligt det statliga tandvårdsstödet ersättningsregler som hanteras av Försäkringskassan (SFS 2011:1184).

Behandlingsplan, som patienten ska acceptera skriftligen, bör också innehålla en plan för fobiteamets insatser. Fobibehandlingen ersätts som regel med högst 10 besök (upp till 60 minuter) hos tandläkare och motsvarande antal sessioner hos eller tillsammans med terapeut.

Behandlingen av tandvårdsfobin anses avslutad när patienten bedöms kunna klara tandvård utan medverkan av psykolog, psykoterapeut eller psykiater. Det är endast den tandvård som utförs under fobibehandlingen som innefattas i den öppna hälso- och sjukvårdens avgiftssystem.

En del av tandvården, till exempel extraktioner och primärrensningar, kan utföras under narkos om patienten har mycket stora akuta behov och då tandläkare, tillsammans med psykolog, psykoterapeut eller psykiater, bedömt att det är nödvändigt för fobibehandlingen. Narkoskostnad och förberedelser för den ersätts men inte tandåtgärder som utförs under generell anestesi.

Behandlingen skall slutföras inom 12 månader från behandlingsstart och utföras enligt ett gemensamt överenskommet vårdprogram hos terapeut.

Kommentarer och förtydliganden

Målet skall vara att rehabilitera patienten från tandvårdsfobin under en behandlingsomgång, så att fortsatt tandbehandling kan ske inom tandvården.

Behandlingen ska ske i samverkan mellan tandvårdspersonalen och psykolog, psykoterapeut eller psykiater i ett team. Med samverkan avses att psykologen, psykoterapeuten eller psykiatern arbetar viss tid vid tandvårdsmottagningen och där har direkt kontakt med patienten. Samverkan kan också ske i psykologens, psykoterapeutens eller psykiaterns mottagning.

Efter behandlingen remitteras patienten till allmäntandvårdsklinik för fortsatt konventionell tandvård. Det är angeläget att patienten kallas snabbt (inom 6 månader) efter avslutad behandling för att vidmakthålla ett gott behandlingsresultat.

Tandläkare eller tandhygienist bör ha en inte obetydlig erfarenhet av patienter som är extremt tandvårdsrädda.

Om patientens fobi inte kan botas och fobibehandlingen därför avbryts, upphör rätten till tandvård enligt den öppna hälso- och sjukvårdens avgiftssystem för den tandvård som återstår sedan fobibehandlingen avbrutits.

Recidivbehandling ersätts inte inom ramen för tandvårdsstödet.

Förhandsbedömning

Vården ska alltid förhandsbedömmas. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den/de behandlare som ska utföra vården.

Förhandsbedömning kan göras i två steg, med bedömning av behov av fobibehandling och eventuell akut tandvård i steg 1 och fortsatt fobibehandling i steg 2.

S11. Tandvårdsbehandling på patienter som får fyllningar utbytta på grund av avvikande reaktioner mot dentala material

Personkrets

Personer som uppvisar avvikande reaktioner mot dentala material ska få fyllningar utbytta mot fyllningar i annat material inom ramen för tandvårdsstödet. På motsvarande sätt ska kronor, protesmaterial och andra dentala material bytas ut.

En förutsättning för att bestämmelserna om vårdavgift skall gälla är att det finns ett verifierat samband mellan det dentala materialet och den lokala avvikande reaktionen i form av kontaktreaktion eller allergi.

Vårdens omfattning

Det ska finnas en utredning som verifierar sambandet mellan reaktionen och det dentala materialet. Om det också finns andra skäl till byte av fyllningar eller andra material omfattas bytet inte av tandvårdsstödet ersättningsregler.

Ersättning utgår endast för materialbyte då fyllningar och protetiskt material övrigt är felfritt.

Ersättning lämnas för byte av fyllning eller protetisk ersättning till fyllning respektive protetisk ersättning av samma omfattning som den ursprungliga.

I vissa fall kan utbyte av protesmaterial ersättas, dock endast till annat protesmaterial i likvärdigt utförande.

Vid lichenoid kontaktreaktion i anslutning till dentala material, ska utredning om ett eventuellt samband mellan kontaktreaktionerna och det dentala materialet göras av medicinsk eller odontologisk specialist eller annan tandläkare med stor erfarenhet inom området.

Om en allergisk reaktion föreligger skall en allergiutredning vara utförd av en specialistkompetent läkare med behörighet i dermatologi eller allergologi.

Om det i samband med byte av fyllningar och kronor behövs revidering av underarbetet till exempel av rotfyllningar, pelare eller liknande omfattas detta inte av den öppna hälso- och sjukvårdens avgiftssystem.

Om krona är utförd av plastiskt material lämnas ersättning för likvärdigt material, att till exempel amalgam utbyts mot komposit och inte till keramisk- eller guld krona.

Kommentarer och förtydliganden

Materialbyte av andra orsaker än lokala avvikande reaktioner eller konstaterad allergi ersätts inte. Materialbyte på grund av karies eller utökning av brokonstruktioner ersätts inte. Inte heller av defekta fyllningar.

Undersökning/utredning, parodontal behandling och förebyggande vård ersätts inte.

Vid oförutsedda komplikationer i samband med materialbytet, som t.ex. pulpaläsion eller rotfraktur, utgår ingen ersättning via tandvårdsstödet. Ersättning utgår då enbart för byte av avsedd fyllnings- eller kronterapi alternativt extraktion. Patienten ska informeras om riskerna före påbörjad behandling.

Via tandvårdsstödet lämnar Region Värmland inga garantier på protetiska arbeten. Patienten ska upplysas om att eventuella reparationer och omgörningar av terapin efter att vårdgivares garantitid löpt ut ersätts enligt det statliga tandvårdsstödet ersättningsregler som hanteras av Försäkringskassan (SFS 2011:1184).

Förhandsbedömning

Vården ska alltid förhandsbedömmas. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra vården. Till Begäran om förhandsbedömning ska bifogas utlåtande från den som utrett allergin och/eller sambandet mellan materialet och den avvikande reaktionen. Eventuell PAD och fotodokumentation bör ingå.

S12. Tandvård till patienter som får fyllningar utbytta som ett led i medicinsk rehabilitering i samband med långvariga sjukdomssymtom

Personkrets

Personer som har utretts inom sjukvården för långvariga sjukdomssymtom. Utbytet av fyllningar skall ske efter en utredningsplan som upprättats under ledning av en läkare med specialistkompetens inom ett område med anknytning till patientens allmänmedicinska symtom.

Vårdens omfattning

Ersättning lämnas för byte av fyllning eller protetisk ersättning till fyllning eller protetisk ersättning av samma omfattning som den ursprungliga. I vissa fall kan utbyte av protesmaterial ersättas, dock endast till annat protesmaterial i likvärdigt utförande.

Tandvård eller vård baserat på odontologiska vårdbehov ersätts inte inom ramen för tandvårdsstödet. Undersökning ersätts inte.

Kommentarer och förtydliganden

Med långvariga symtom avses olika typer av sjukdomssymtom som varat i flera år och symtom som varit föremål för olika utredningar och behandlingar.

Direkt samband mellan materialbytet och symtomen behöver inte vara säkerställt. Den medicinska utredningen skall ha kommit så långt att de flesta andra faktorer som kan förknippas med sjukdomstillståndet har uteslutits eller åtgärdats innan materialbyte blir aktuellt.

Det ska tydligt framgå att materialbytet ingår i en behandlings- eller utredningsplan, och det skall framgå att patienten är medicinskt utredd i förhållande till symtomen. Läkare, som upprättat behandlingsplanen, tar ansvaret för att bytet är medicinskt korrekt. Behandlande tandläkare genomför och tar det odontologiska ansvaret för det önskade fyllnings-/materialbytet enligt behandlingsplan.

Alla former av andra utredningar, provtagningar eller liknande i samband med fyllningsbytet sker på uppdrag av den behandlande läkaren och omfattas inte av Region Värmlands tandvårdsstöd.

Ersättning utgår enbart för avsedd fyllnings- eller protetisk behandling alternativt extraktion.

Följande omfattas inte av tandvårdsstödet S12:

- Behandling av parodontit och förebyggande vård
- Tänder/fyllningar som behöver åtgärdas av odontologiska skäl som till exempel sekundärkaries, defekta och hårt slitna fyllningar, apikala parodontiter och frakturer
- Vid oförutsedda komplikationer i samband med materialbytet, som t.ex. pulpaläsion eller rotfraktur, utgår ingen ersättning via tandvårdsstödet.
Överenskommes med patienten extraktion istället för materialbyte lämnas inte ersättning för förlorad tand i tandlucka eller liknande.

Via Region Värmlands tandvårdsstöd lämnas inga garantier på fyllningar eller protetiska arbeten. Patienten ska upplysas om att eventuella reparationer och omgörningar ersätts genom det statliga tandvårdsstödet ersättningsregler, efter att vårdgivarens garantitid löpt ut.

Förhandsbedömning

Vården ska alltid förhandsbedömmas. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra tandvården. Till begäran om förhandsbedömning ska bifogas kopia på läkarremissen, kopia på odontologisk behandlings-/utredningsplan, kopior på medicinsk journal eller liknande som styrker att utredning skett och att fyllningsbytet ingår i den medicinska behandlingsplanen.

Behandlingsplan om återstående medicinska vård och planerad uppföljning skall också bifogas.

Förhandsbedömningen kan komma att granskas av både odontologisk och medicinsk kompetens.

S15. Bettrehabilitering på grund av frätskador på tänder som orsakats av anorexia nervosa, bulimia nervosa eller gastroesofageal refluxsjukdom

Personkrets

Personer som fått erosionsskador som orsakats av anorexia nervosa, bulimia nervosa eller gastroesofageal refluxsjukdom. Patienten ska i intyg från läkare bedömas vara medicinskt rehabiliterad innan bettrehabiliteringen påbörjas.

Vårdens omfattning

Fullständig bettrehabiliteringen ska syfta till att uppnå godtagbar funktion och/eller estetik. Endast vård såsom bastandvård och protetik som avser rehabilitering av erosionsskadade tänder ersätts.

Skadorna måste med säkerhet kunna härledas till genomgången sjukdom.

Erforderlig röntgenundersökning som underlag till terapiplan ersätts.

Endast en samlad och fullständig bettrehabilitering kan erhållas mot hälso- & sjukvårdsavgift. Om personen får recidiv och därefter åter blir medicinskt rehabiliterad godkänns inte någon ny bettrehabilitering.

Regelbundna revisionsundersökningar och förebyggande vård efter genomgången behandling ersätts inte.

Kommentarer och förtydliganden

Terapiplanering bör utföras eller planeras av specialisttandläkare i protetik. Vården kan utföras av allmäntandläkare efter anvisning av specialisttandläkare.

Bettrehabilitering i etapper är inte tillåten utan all vård av erosionsskadade tänder skall ske under en behandlingsperiod.

För rehabilitering med fast protetik används samma bedömning/krav på dokumentation som för det statliga tandvårdsstödet för diagnosen omfattande erosionsskador – diagnos 4073 och kronregel D3 (se TLV:s beskrivning av erosion om att minst en 1/3-del av buccal-, lingual- eller ocklusalytorna ska ha dentinblottor).

Region Värmland åtar sig inga garantier för ändring, lagning eller utbyte av genomförd vård. Vårdgivarens garanti gäller.

Förhandsbedömning

Vården ska alltid förhandsbedömmas. Begäran om förhandsbedömning ska lämnas av den behandlare som ska utföra vården, med hänvisning till ett bifogat specialistläkarutlåtande om att patienten är medicinskt rehabiliterad och till utlåtande från specialisttandläkare efter konsultation. Förutom röntgenbilder skall foto av erosionsskadade tänder bifogas. Studiemodeller krävs när omfattande bettrehabiliterande tandvård planeras.

Kontaktuppgifter

Region Värmland
Vårdvalsenheten
Tandvård särskilda grupper
651 82 Karlstad

Växel 010-831 50 00

Dokumentet är utarbetat av: Agne Nihlson, Fredric Thyberg, Göran Friman